

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 268/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/23/2024 z 11. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenia čl. 49 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Tdo/23/2024 z 11. júna 2024. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznať mu náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1T/36/2019 z 22. júla 2021 uznaný vinným zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka s podmieneným odložením jeho výkonu na skúšobnú dobu 18 mesiacov.

3. Odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 2To/10/2022 z 1. augusta 2023 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

4. Napadnutým uznesením sp. zn. 4Tdo/23/2024 z 11. júna 2024 najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podané v tejto trestnej veci z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ bol odsúdený za to, že 3. októbra 2016 na presne uvedenej adrese vošiel bez súhlasu a povolenia oprávneného užívateľa (poškodeného) do bytu č. 13 tak, že si bližšie nezisteným spôsobom otvoril zamknuté vchodové dvere, vošiel dnu a následne za pomoci ďalších nestotožnených osôb neoprávnene z neho vystaľoval kompletne zariadenie patriace poškodenému, a to (konkretizované) hnutelné veci (nábytok, keramiku, poháre, hodiny, knihy, bytové doplnky, svietidlá, šperky, oblečenie, elektrické spotrebiče, náradie), pričom časť zariadenia vyhádzal z balkóna bytu na ulicu, a tak ich zničil a následne odviezol na neznáme miesto, čím vlastníkovi vecí – poškodenému – spôsobil ich zničením škodu vo výške najmenej 2 310 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakovane (na viacerých miestach jej odôvodnenia) vytýka vo veci konajúcim všeobecným súdom, že sa vôbec nevysporiadali s otázkou, ako sa „dostal“ do bytu, v priestore ktorého sa mal dopustiť spáchania stíhaných trestných činov, pritom odpoveď na túto otázku považoval za veľmi významnú pre rozhodnutie vo veci. Zotrval na názore, že sa doň dostal legálne, keď mu po vydražení predmetného bytu boli svedkom (pôvodným vlastníkom a zároveň synovcom poškodeného) odovzdané k nemu prináležiace originálne kľúče, o čom svedčia viaceré vykonané dôkazy. Pri odovzdaní kľúčov bol sťažovateľ uisťovaný, že byt bol vypratý, avšak bez upozornenia, že ho niekto obýva. O existencii poškodeného nevedel, neinformoval ho o ňom ani dražobník, ani pôvodný vlastník bytu.

7. Súdny vrátane najvyššieho súdu v jeho veci popreli zásadu *in dubio pro reo*. Dôkazy svedčiace v prospech sťažovateľa opomenuli, nevysporiadali sa s nimi a svoje rozhodnutia odôvodnili iba tým, čo bolo v jeho neprospech. Navyše, sám poškodený trestné oznámenie nepodal a cítil sa dotknutý práve konaním svojho synovca (prechádzajúceho vlastníka bytu), a nie postupom sťažovateľa.

8. Porušenie svojich práv sťažovateľ nachádza jednak v neúplnej a nejednoznačnej formulácii skutkovej vety v odsudzujúcom rozsudku, ako aj v nevysporiadaní sa s námietkami k skutkovým zisteniam a k uplatnenej právnej argumentácii.

9. Sťažovateľ je presvedčený, že svojím konaním nenaplnil ani jeden zo znakov prečinu porušovania domovej slobody v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci.

10. Predovšetkým v ústavnej sťažnosti rozsiahlo opisuje skutkové okolnosti odovzdania a prebratia kľúčov od predmetného bytu v snahe preukázať, že išlo o pravé originálne kľúče získané od pôvodného vlastníka, pomocou ktorých do priestoru bytu vošiel. Razantne odmieta tvrdenie ustálené všeobecnými súdmi, že mu pôvodný majiteľ kľúče neodovzdal, ako aj to, že bol na užívanie bytu inou oprávnenou osobou upozornený. Výpovede svedkov (pôvodného vlastníka

bytu a jeho otca), na základe ktorých bol tento záver prijatý, boli podľa sťažovateľa evidentne v rozpore so zápisnicou o odovzdaní predmetu dobrovoľnej dražby, ako aj s jeho výpoveďou a výpoveďami ďalších svedkov (poškodeného a zástupcu dražobnej spoločnosti), pritom súdy neuviedli, prečo dôkazom v prospech sťažovateľa neuverili. Prípadné skutkové zistenie, že pôvodný vlastník bytu mu odovzdal kľúče, sťažovateľ hodnotí ako pre neho priaznivejší skutkový dej.

11. Zodpovednosť (aj trestnoprávnu) za vzniknutý stav sťažovateľ prenáša na pôvodného vlastníka bytu, ktorého povahové črty, postoj k jeho konaniu a spôsobenému následku, ako aj jeho životnú situáciu v ústavnej sťažnosti priblížil. Zároveň sťažovateľ spochybnil dôveryhodnosť tohto svedka, ktorého vyjadrenia boli vo vzájomnom konflikte. Vierohodnosťou svedka sa však konajúce súdy prvého a druhého stupňa nezaoberali.

12. Vo vzťahu k subjektívnej stránke sťažovateľ opakovane tvrdil, že nemal vedomosť o tom, že v byte niekto býva. Všeobecným súdom predložil dôkazy, že aj v iných viacerých prípadoch preberal predmet dražby (nehnuteľnosť) v podobnom stave, ako bol tento inkriminovaný byt (t. j. zriadený a s vybavením), a teda nemal dôvod domnievať sa, že ho niekto stále užíva, avšak súdy na tieto dôkazy neprihliadali, nevykonali ich ani sa s týmito nevysporiadali. Postup sťažovateľa hodnotili nekompatibilne s praxou odovzdávania vydražených bytov.

13. Navyše, informácia o užívaní predmetu dražby tretou osobou na základe nájomnej zmluvy alebo iného právneho titulu by sa mala podľa sťažovateľa nachádzať aj v znaleckom posudku vypracovávanom k dobrovoľnej dražbe, ale v tomto prípade to tak nebolo. Ako príklad sťažovateľ predložil dva znalecké posudky, ktoré takúto informáciu obsahovali, ale okresný súd a krajský súd tieto dôkazy nevykonali. V preskúvanom prípade sťažovateľ žiadne listiny súvisiace s dobrovoľnou dražbou bytu neprebral, preto o obsahu znaleckého posudku, ktorý mal byť súčasťou dražobného spisu, nemal žiadnu vedomosť.

14. Podľa sťažovateľa mu vo veci konajúce všeobecné súdy kládli za vinu aj jeho dobrú vôľu, keď po tom, ako zistil, že v byte mal bývať poškodený, prejavil snahu pomôcť mu, našiel jeho oblečenie, ktoré mu priviezol, dal mu finančnú hotovosť 200 eur a ponúkol mu dočasné bývanie. Sťažovateľ s ďalšími osobami byt nezdemolovali. Odstránili len všetky veci, ktoré v ňom nechal predchádzajúci vlastník (synovec poškodeného) z dôvodu, aby tento byt mohol byť predaný ako prázdny a prípadný kupujúci ho nemusel vypratávať. Z tohto dôvodu okresný súd mal dôslednejšie voliť formuláciu odôvodnenia a neobviňovať sťažovateľa z toho, že si mal prisvojiť akékoľvek veci z predmetného bytu, na ktoré nie je odkázaný, a ani nebolo preukázané, že by si nejakú vec z bytu prisvojil.

15. Za nesprávny a nekonzistentný sťažovateľ považuje postup okresného súdu pri zisťovaní problémov pôvodného vlastníka bytu s alkoholom alebo drogami, keď otázky obhajcu sťažovateľa v tejto súvislosti nepripustil z dôvodu údajnej nesúvislosti s prejednávanou vecou. Malo pritom ísť o vyriešenie otázky vierohodnosti tohto svedka.

16. Pokiaľ išlo o skutkovú vetu obsiahnutú v rozsudku okresného súdu, sťažovateľ jej vytýka neúplnosť a nesprávnu formuláciu. Absentujú v nej podľa neho dôležité informácie o tom, v akom postavení vo vzťahu k predmetnému bytu sa trestného činu dopustil, resp. v koho vlastníctve tento byt bol; akým spôsobom sa doň dostal; či do tohto vošiel oprávnene alebo nie, resp. či pri vstupe „rozbil vchodové dvere, alebo ich vykopol, alebo vylákal kľúče od tretej osoby“; čo konkrétne bolo

myslené tvrdením, že si bližšie neurčeným spôsobom otvoril zamknuté vchodové dvere; či vedel o tom, že byt je obydľím poškodeného a že by ho poškodený dlhodobo užíval a fakticky tam býval; že konal úmyselne; že mal vedomosť o tom, že veci nachádzajúce sa v byte patrili poškodenému; že mal v úmysle veci v byte zničiť; aké konkrétne veci boli zničené, resp. či skutkom vôbec mohlo dôjsť k ich zničeniu; čo sa stalo s vecami, ktoré neboli zničené; a či poškodený predmetný byt fakticky užíval.

17. Z týchto dôvodov podľa názoru sťažovateľa vyznieva skutková veta nejednoznačne a pripúšťa širokú škálu možných interpretácií skutku. V skutkovej vete rozsudku došlo iba k opísaniu toho, že sťažovateľ sa bez súhlasu a povolenia oprávneného užívateľa bytu do tohto dostal nezisteným spôsobom a z tohto za pomoci iných osôb odstránil všetky hnutelné veci. Zotrváva na názore, že skutkový stav v danej trestnej veci nebol správne zistený.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 49 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/23/2024 z 11. júna 2024, ku ktorému malo dôjsť absenciou vyjadrenia naplnenia obligatórných znakov skutkových podstat stíhaných prečinov v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku a nevysporiadaním sa so všetkými námietkami a návrhmi dokazovania k skutkovým okolnostiam danej trestnej veci.

19. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

20. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranné vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

21. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania.

22. Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

23. Z opísaných hľadísk ústavný súd pristúpil aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2To/10/2022 z 1. augusta 2023 odmietol.

24. V úvode odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd stručne zhrnul priebeh a výsledky dovtedy vykonaného trestného konania vedeného proti sťažovateľovi a rekapituloval sťažovateľom uplatnenú dovoláciu argumentáciu. Následne ozrejmil podstatu, zmysel a účel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a napokon pristúpil k preskúmaniu a vyhodnoteniu podaného dovolania, ktorého podstata tkvela v poukazoch na nedostatky skutkovej vety prvostupňového rozsudku.

25. K absencii informácie, v akom postavení vo vzťahu k dotknutému bytu sa sťažovateľ dopustil trestného činu, resp. v koho vlastníctve byt bol, najvyšší súd poukázal na formuláciu príslušnej časti skutkovej vety, že do bytu vnikol bez súhlasu a povolenia oprávneného užívateľa bytu. Bolo zrejmé, že byt sťažovateľovi nepatril a ani nebol oprávnený ho užívať. Nemal teda k nemu žiaden vzťah. Trestný zákon v základnej skutkovej podstate prečinu porušovania domovej slobody použil spojenie „obydlie iného“, t. j. bez väzby na vlastnícke právo k takému obydlíu. Nebolo preto potrebné, aby skutková veta rozsudku obsahovala konkretizáciu vlastníckeho práva k predmetnému bytu.

26. Za nedôvodnú dovoláciu súd považoval aj námietku, že v skutkovej vete chýba údaj, akým spôsobom sa sťažovateľ do bytu dostal, pretože takáto informácia nemala žiaden vplyv na právnu kvalifikáciu jeho konania. Prečinu porušovania domovej slobody sa dopustil už tým, že neoprávnene vnikol do bytu (teda obydlia) iného (čo je zo skutkovej vety nepochybne zrejmé), preto bolo nepodstatné, ako vošiel do bytového domu.

27. Pokiaľ išlo o pochybnosť sťažovateľa o neoprávnenosti jeho vniknutia do obydlia poškodeného, dovolací súd zdôraznil, že neoprávneným je každé nežiaduce, bez súhlasu alebo proti vôli

oprávneného užívateľa uskutočnené vojdienie do obydlija iného, ktorým sa zasahuje do domovej slobody (najvyšší súd tu odkázal na R 11/1997-II). Použitie spojenia „*bez súhlasu a povolenia*“ v skutkovej vete celkom jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyjadrovalo, že sťažovateľ do obydlija vnikol neoprávnene.

28. K okolnosti, že sťažovateľ bol povereným zástupcom vlastníka bytu, najvyšší súd pripomenul ustálenú súdnu prax (R 1/1980), v zmysle ktorej objektom prečinu porušovania domovej slobody je domová sloboda a chránený je akýkoľvek oprávnený užívateľ domu alebo bytu, a to proti komukoľvek, nevynímajúc vlastníka (domu, bytu) bez ohľadu, či má vykonateľné rozhodnutie k vyprataniu užívateľovho bytu. Skutkové zistenie, že sťažovateľ bol poverený vlastníkom bytu na vstup do obydlija, preto nebolo pre posúdenie naplnenia jednotlivých znakov stíhaného trestného činu významné a jeho neuvedenie v skutkovej vete nepredstavovalo nenaplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu.

29. Skutkovej vete sťažovateľom vytýkanú sentenciu, že „*si bližšie nezisteným spôsobom otvoril zamknuté vchodové dvere do bytu*“, najvyšší súd považoval za prípustnú, uvádzajúc, že dokazovanie vykonané na hlavnom pojednávaní nie vždy dospeje k presnému, detailnému, konkrétnemu ustáleniu všetkých aj nepodstatných či málo významných skutkových okolností tej-ktorej prejednávanej veci. Ak z vykonaného dokazovania nevyplynulo, že si sťažovateľ otvoril dvere bytu originálnym kľúčom, nebolo možné túto skutočnosť v skutkovej vete konštatovať. Podľa dovolacieho súdu spôsob, akým sťažovateľ prekonal uzamknutie bytu, nemal na právnu kvalifikáciu skutku žiaden vplyv, pretože do bytu vnikol neoprávnene vlámaním – nedovoleným prekonaním uzamknutia. Slovné spojenia v skutkovej vete: „*zamknuté vchodové dvere do bytu*“ a „*bez súhlasu a oprávnenia oprávneného užívateľa*“ evidentne svedčia, že byt bol uzamknutý a sťažovateľ toto uzamknutie prekonal nedovolené. Skutková veta „*mlčí*“ o tom, že by sťažovateľ použil pravý kľúč, z čoho je nepochybne zrejmé (*argumentum a contrario*), že súdy nižšieho stupňa dospeli k záveru o nepoužití pravého kľúča [správnosť a úplnosť takto zisteného skutku najvyšší súd skúmať a meniť nemohol vzhľadom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, časť vety za bodkočiarkou]. Dovolací súd doplnil, že nedovolené prekonanie uzamknutia predstavuje otvorenie zámku osobou, ktorá na to nie je oprávnená, pritom nezáleží na tom, akým technickým spôsobom bol tento zámok otvorený. Poukazom na svoje rozhodnutie (R 21/1995-II) pripomenul, že za nedovolené prekonanie uzamknutia sa považuje aj neoprávnené použitie pravého kľúča.

30. Ako neopodstatnenú najvyšší súd vyhodnotil sťažovateľom požadovanú nutnosť použitia zásady *in dubio pro reo* v danej veci v súvislosti s nenaplnením kvalifikačného znaku „*vlámaním*“ vzhľadom na použitie pravého kľúča k otvoreniu dverí bytu. Okrem toho, že súdy nižších stupňov dospeli k záveru, že sťažovateľ dvere neotvoril pravým kľúčom, prípadné použitie pravého kľúča nepredstavovalo pre sťažovateľa priaznivejšiu alternatívu skutkového deja, ktorú by už nebolo možné podradiť pod kvalifikačný moment vlámania, preto nebol priestor na aplikáciu zásady „*v pochybnostiach v prospech obvineného*“.

31. K ďalšej uplatnenej námietke sťažovateľa týkajúcej sa otázky jeho zavinenia najvyšší súd pripomenul, že predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku ustáleného súdmi prvého a druhého stupňa v skutkovej vete rozhodnutia, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (stanovisko najvyššieho súdu publikované pod č. 3/2011).

Zo skutkovej vety vyplývalo nielen to, že sťažovateľ do bytu vnikol bez súhlasu a povolenia jeho oprávneného užívateľa tým, že si bližšie nezisteným spôsobom otvoril zamknuté vchodové dvere do bytu, ale aj to, ako sa následne v predmetnom byte správal. Za pomoci ďalších nestotožnených osôb neoprávnene vystaľoval zariadenie bytu a z popisu vecí uvedených v skutkovej vete bolo zrejmé, že musel mať vedomosť o vniknutí do obydlija iného (oblečenie, posteľ, matrace, paplón, vankúše, osobné predmety zo zlata – obrúčky, zásnubný prsteň atď.). Sťažovateľ tak musel vedieť, že byt je obydľím inej osoby, pričom do bytu vnikol s celkom jasným zámerom vypratať ho. V skutkovej vete popísané správanie sťažovateľa úplne vylučuje argumentáciu, podľa ktorej napríklad kupujúci kúpi nehnuteľnosť, kde býva nájomca na základe nájomnej zmluvy, avšak vlastník kupujúcemu túto skutočnosť zamľčí, keď vôľa páchatel'a nie je vniknúť do obydlija iného, ale vojsť do vlastnej nehnuteľnosti, pretože ak by sa mal sťažovateľ nachádzať v situácii, ktorú popísal, do bytu by jednoducho vstupoval s kľúčmi od bytu a zároveň nie spolu ďalšími osobami a zároveň so zámerom byt vypratať, pričom úmyselné zavinenie obvineného je z takto formulovanej skutkovej vety jednoznačne zrejmé.

32. Najvyšší súd zároveň poukázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu (presnejšie na jeho s. 8 a 9), kde okresný súd vyhodnotil vykonané dokazovanie a dospel k záveru, že sťažovateľ jednoducho vedel, že predmetný byt nie je vypratý a jeho užívateľom je poškodený, ďalej že sťažovateľ nedisponoval kľúčmi od predmetného bytu, pričom informácia o užívaní bytu poškodeným sa dostala do dispozičnej a vedomostnej sféry jednoducho dražobnej spoločnosti, ako aj vydražiteľa. Okresný súd vylúčil aj obranu sťažovateľa o jeho nevedomosti, že v predmetnom byte niekto býva, keď ihneď po otvorení bytu a vstupe musel zistiť, že byt je plne zariadený nielen nábytkom, ale aj osobnými vecami, šatami, osobnými dokladmi, šperkmi a inými predmetmi osobnej povahy, ktorých prítomnosť musela jasne nasvedčovať prítomnosti užívateľa bytu.

33. Rovnako zo skutkovej vety podľa názoru dovolacieho súdu jednoznačne vyplývalo, že sťažovateľ za pomoci ďalších osôb vystaľoval zariadenie bytu patriace poškodenému. Bolo teda bez pochybností, že pokiaľ veci nachádzajúce sa v byte patrili poškodenému, nemohli patriť sťažovateľovi, ergo muselo ísť z hľadiska vzťahu sťažovateľa k predmetným veciam o veci „cudzí“. Cudzou vecou požívajúcou ochranu podľa Trestného zákona je vec, ktorá nie je vo vlastníctve páchatel'a, a cudzou vecou je aj vec, ktorú má páchatel' v oprávnenej držbe (no nie je jeho vlastníctvom), napríklad prenajatá alebo vypožičaná vec. Z hľadiska trestnej zodpovednosti sťažovateľa za spáchanie prečinu poškodzovania cudzej veci bolo bez právneho významu, komu patrili predmetné veci, keďže nepatrili sťažovateľovi.

34. Úmysel zničiť veci nachádzajúce sa v byte (subjektívna stránka trestného činu) sa podľa najvyššieho súdu navonok prejavil v konaní sťažovateľa, ktoré bolo obsahom skutkovej vety rozhodnutia a v ktorej okresný súd uviedol, že sťažovateľ „časť zariadenia vyhádzal z balkóna tohto bytu na ulicu a tak ich zničil“. Išlo teda o nepriamy úmysel, keď si musel byť sťažovateľ vedomý, že vyhádzaním časti vecí z balkóna môže dôjsť k ich poškodeniu a pre prípad, že k nemu dôjde, bol s tým uzrozumený. Racionálne uvažujúci človek musí vedieť, že vyhodnením vecí z balkóna môže dôjsť k jej poškodeniu, a pokiaľ tak vedome urobí, potom je s touto možnosťou uzrozumený. Najvyšší súd preto nepovažoval za relevantnú námietku, že v skutkovej vete nie je uvedené, v akej výške sa balkón nachádza (išlo o nepodstatnú skutočnosť nemajúcu zásadný význam pre posúdenie úmyslu sťažovateľa).

35. Nedôvodnou bola podľa dovolacieho súdu tiež námietka sťažovateľa, že v skutkovej vete neboli konkrétne uvedené zničené hnutelné veci. Najvyšší súd poznamenal, že pokiaľ skutkové zistenia preukazujú naplnenie všetkých znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, nie je dôvod sa prikloniť k prísne formálnemu výkladu skutkovej vety (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/1/2024 z 21. februára 2024). V skutkovej vete rozsudku okresného súdu boli vymenované všetky veci patriace poškodenému (t. j. z pohľadu sťažovateľa cudzie veci), ktoré sťažovateľ z bytu vystaľoval a zo skutkovej vety vyplýva, že ich časť vyhodnotením z balkóna bytu zničil (vyjadrenie objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci), čím poškodenému (t. j. na cudzom majetku) spôsobil škodu vo výške 2 310 eur (t. j. malú škodu), preto popis skutkovej vety v časti spáchania prečinu poškodzovania cudzej veci bol dostatočný, a na tejto skutočnosti nič nemení fakt, že v skutkovej vete nie je presne určené, ktoré veci poškodeného boli z balkóna bytu vyhodnené a takýmto spôsobom zničené.

36. Naopak, najvyšší súd uznal výčitku sťažovateľa a konštatoval, že okresný súd „*neobratne*“ použil formuláciu: „*vošiel dnu do bytu a z neho následne za pomoci ďalších nestotožnených osôb neoprávnene vystaľoval kompletne zariadenie predmetného bytu*“, „*pričom časť zariadenia vyhádzal z balkóna tohto bytu na ulicu a tak ich zničil a následne odviezol na neznáme miesto*“, ktorá evokovala, že na neznáme miesto mali byť odvezené len veci vyhodnené z balkóna. Táto skutočnosť ale nemala žiaden vplyv na to, že zo skutkovej vety bolo možné vyvodit' všetky povinné znaky skutkových podstat stíhaných prečinov. Vykonaným dokazovaním bolo podľa najvyššieho súdu preukázané, že odvezené neboli len veci vyhodnené z balkóna, ale všetky veci poškodeného, ktoré sú vymenované v skutkovej vete.

37. K ďalšiemu namietanému nedostatku skutkovej vety, ktorým mala byť absencia vyjadrenia, že byt bol obydľím poškodeného, najvyšší súd poukázal na jej časť, v zmysle ktorej sťažovateľ vnikol do bytu oprávneného užívateľa – poškodeného – z čoho je evidentné, že poškodený byt fakticky užíval a bolo to potvrdené aj dokazovaním.

38. Najvyšší súd zhrnul, že v prejednávanej veci sťažovateľ spáchal prečin porušovania domovej slobody tým, že neoprávnene vnikol do obydľia poškodeného a čin spáchal závažnejším spôsobom konania – vlámaním. Neoprávnenosť vniknutia do bytu poškodeného bola v skutkovej vete vyjadrená tým, že sa tak stalo bez súhlasu a povolenia poškodeného; skutočnosť, že predmetný byt bol obydľím poškodeného, zasa tým, že poškodený bol oprávneným užívateľom bytu. Závažnejší spôsob konania skutková veta obsiahla tým, že sťažovateľ si bližšie nezisteným spôsobom (bez súhlasu a povolenia poškodeného) otvoril zamknuté vchodové dvere do bytu. Najvyšší súd v závere napadnutého rozhodnutia, citujúc čl. 21 ods. 1 ústavy (Obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.), vyhodnotil, že pokiaľ okresný súd v skutkovej vete uviedol, že sťažovateľ do bytu poškodeného vnikol bez jeho súhlasu a povolenia, dostatočne tým vyjadril, že porušil domovú slobodu poškodeného, teda objekt chránený uvedeným prečinom.

39. Podľa názoru ústavného súdu sú závery najvyššieho súdu dostatočné a presvedčivé. Je z nich jednoznačne zrejmé, prečo nebolo možné dovolaniu sťažovateľa vyhovieť. V žiadnom prípade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, neznamená porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

40. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení správne aplikoval s vecou súvisiace právne predpisy, pri ich aplikácii sa neminul s ich účelom a zmyslom. S námietkami sťažovateľa sa vysporiadal. Reakciu najvyššieho súdu možno hodnotiť ako precíznu a detailnú, pričom v každej svojej časti je zároveň primeraná, zrozumiteľná a logická, preto napadnuté uznesenie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené. Pokiaľ ide o právne závery najvyššieho súdu, tieto nie sú arbitrárne, keďže vychádzajú z primeranej aplikácie a výkladu príslušných zákonných ustanovení, nemožno im vytknúť zákonný exces, vybočenie z medzí aplikovaných ustanovení stanovených ich textáciou (gramatický výklad) a zmyslom a účelom (teleologický výklad).

41. Pokiaľ sťažovateľ v konaní pred najvyšším súdom namietal správnosť a úplnosť skutkových zistení okresného súdu a krajského súdu, je zo znenia príslušnej platnej a účinnej právnej úpravy [§ 371 ods. 1 písm. i) za bodkočiarkou Trestného poriadku] zrejmé, že v rámci dovolacieho konania je skúmanie takýchto námietok neprípustné. Dovolací súd o tejto skutočnosti sťažovateľa riadne poučil a k týmto jeho námietkam následne zaujal adekvátny postoj. Pre úplnosť je ale potrebné uviesť, že v rámci prieskumu správnosti a zákonnosti právneho posúdenia zisteného skutku súdmi nižších stupňov najvyšší súd v podstate, aj keď nie v súlade s predstavou a požiadavkou sťažovateľa, zodpovedal načrtnuté sporné skutkové otázky a vo výsledku ich vyhodnotil ako irelevantné pre rozhodnutie v merite veci, t. j. o uznaní sťažovateľa vinným zo spáchania stíhaných trestných činov. Najvyšší súd na základe ústavnoprávne súladne vykonanej interpretácie a následnej aplikácie príslušnej právnej úpravy vzťahujúcej sa na predmetnú trestnú vec presvedčivo odôvodnil, že sťažovateľom uplatnená argumentácia nebola pre rozhodnutie vo veci dôležitou a čo je z hľadiska ochrany základných práv sťažovateľa podstatné, tento svoj záver založil na akceptovateľnej racionálnej úvahe. To, že sa najvyšší súd dovolacou argumentáciou zaoberal a v konečnom dôsledku ju vyhodnotil, sťažovateľ v podstate nepopiera, „iba“ nesúhlasí so závermi v tomto smere prijatými najvyšším súdom, čo však nemožno hodnotiť ako neprípustný zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

42. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti, čo však nie je tento prípad. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ústavne prijateľným spôsobom zodpovedal rozhodné (podstatné) právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany. Najvyšší súd v napadnutom konaní postupoval v medziach svojej právomoci, jeho úvahy a závery (s prihliadnutím aj na argumentáciu súdov prvého a druhého stupňa) sú logické, pričom ústavný súd nenašiel takú možnosť porušenia označených práv, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

43. Nie nepodstatnou okolnosťou je, že výhrady sťažovateľa v ústavnej sťažnosti sú len opakovaním argumentácie uplatnenej aj v jeho dovolaní, pritom na tieto námietky sťažovateľ dostal dostatočne vyargumentovanú odpoveď od najvyššieho súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. III. ÚS 154/09, IV. ÚS 85/2011).

44. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

45. S prihliadnutím na všetky dosiaľ uvedené zistenia ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

46. Sťažovateľ zároveň tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bol porušený ústavný princíp *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* zakotvený v čl. 49 ústavy. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že svoju argumentáciu o tomto porušení v podstate odvodzuje od namietaného nerešpektovania základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo neprípustným spôsobom zasiahnuté do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo v takomto prípade dôjsť ani k porušeniu označeného princípu v zmysle čl. 49 ústavy.

47. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie čl. 49 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

48. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu